

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 73 0 P 046948 25 Rev
Banjaluka, 22.4.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednica vijeća, Senad Tica i Davorka Delić, članovi vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.L., [...], L., koju zastupa punomoćnik D.S., stručni savjetnik „Centra za pružanje besplatne pravne pomoći”, [...], Banjaluka, protiv tuženog B.L., [...], Č., kog zastupa advokat Vladimir Dragičević, [...], Banjaluka., radi razvoda braka, povjeravanja i izdržavanja malodobne djece, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 73 0 P 046948 24 Gž od 18.10.2024. godine, na sjednici održanoj 22.4.2025. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Kotor Varošu broj 73 0 P 046948 23 P od 11.4.2024. godine, razveden je brak između tužiteljice D.L. rođene V. kći Z. i tuženog B.L. sin M., zaključen ...2019. godine u Č., upisan u matičnu knjigu vjenčanih za Č., pod rednim brojem [...] za 2019. godinu.

Tužiteljica kao roditelj maloljetne djece parničnih stranaka, D.L. rođenog ...2021. i L.L. rođenog ...2020. godine, samostalno će vršiti roditeljsko pravo.

Odvijanje ličnih odnosa između oca i maloljetnih sinova vršiće se redovno, planirano i nesmetano na način da djeca provode svaki drugi vikend kod oca (subotom od 10 časova do nedjelje do 20 časova), zatim utorkom i četvrtkom od 16 časova do 20 časova u sedmicama kada je otac prva i treća smjena na poslu (kada je otac druga smjena na poslu kontakt se neće odvijati tokom radnih dana). Vjerske praznike djeca će provoditi sa oba roditelja, na način da djeca budu ujutro kod majke do 12 časova, a kod oca od 12 do 20 časova. Krsne slave djeca će provoditi sa roditeljem koji praznuje (otac slavi Svetog Nikolu – 19.12., a majka Svetog Velikomučenika Georgija – 6.5.).

Obavezan je tuženi da na ime doprinosa za izdržavanje maloljetnih D.L. i L.L. plaća iznos od po 350,00 KM, svakog mjeseca počev od 8.9.2023. godine pa ubuduće dok za to budu postojali zakonski uslovi ili do drugačije odluke suda, s tim da je dospjele neisplaćene obroke izdržavanja dužan isplatiti odjednom u roku od 30 dana od dana donošenja presude, sa

zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, a dospijevajuće svakog 1.-og u mjesecu za tekući mjesec na račun tužiteljice, broj [...] kod „NLB Banke“.

Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 73 0 P 046948 24 Gž od 18.10.2024. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u osporenom dijelu odluke o izdržavanju.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se preinači i tužbeni zahtjev usvoji na način da se tuženi obaveže da na ime izdržavanja maloljetnih D.L. i L.L. plaća iznos od po 200,00 KM mjesečno počev od 8.9.2023. godine pa ubuduće dok za to budu postojali zakonski uslovi, a dospjele obroke isplati odjednom u roku od 6 mjeseci po pravosnažnosti presude.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice o kom je odlučeno nižestepenim odlukama.

Odredbom člana 433 m. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24 – u tekstu: ZPP), koja je stupila na snagu 4.5.2024. godine, propisano je da je revizija uvijek dozvoljena u porodičnim sporovima.

Odredbom člana 299 a. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“, broj 17/23 i 27/24 – u tekstu: PZ), koja je stupila na snagu 4.5.2024. godine, propisano je da je protiv drugostepene odluke u sporovima radi izdržavanja maloljetne djece ili punoljetne djece nad kojom je produženo roditeljsko pravo, uvijek dozvoljena revizija.

Tuženi je po zanimanju tehničar drumskog saobraćaja, u vrijeme vođenja prvostepenog postupka zaposlen u d.o.o. S. K.V. kao poslovođa gdje ostvaruje prosječnu mjesečnu platu u iznosu od 2.131,38 KM.

Tuženi je u iskazu naveo da radeći poslove konobara ostvaruje dodatnu zaradu u iznosu od „oko 300,00 KM mjesečno“.

Tuženi živi u kući svojih roditelja gdje koristi prizemlje i potkrovlje, snosi režijske troškove u iznosu od 300,00 KM mjesečno i plaća mjesečnu ratu kredita u iznosu od 400,00 KM kog je podigao za opremanje potkrovlja.

Majka tuženog je penzioner, a otac je u radnom odnosu i posjeduje imanje koje obrađuje za vlastite potrebe.

Tužiteljica je po zanimanju tehničar drumskog saobraćaja, nezaposlena, živi u roditeljskoj kući i izdržavaju je roditelji.

Majka tužiteljice prima invalidsku penziju i povremeno ostvaruje dodatnu zaradu obavljanjem poslova u restoranu, dok otac prima naknadu za nezaposlene.

Maloljetna djeca stranaka, L.L. ima 5 godina, a D.L. 4 godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. ZPP, primjenom odredbe člana 52. stav 1, 72. stav 1., 258. i 291. stav 1. PZ, prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Drugostepeni sud je odbio žalbu tuženog i potvrdio prvostepenu presudu u pobijajućem dijelu odluke o izdržavanju maloljetne djece.

U reviziji se predlaže da se obaveza tuženog na izdržavanje maloljetne djece snizi sa dosuđenih mjesečnih iznosa od po 350,00 KM na iznose od po 200,00 KM, obrazlažući to činjenicom da je tuženi počev od 1.5.2024. godine (nakon donošenja prvostepene presude i prije odluke o žalbi) prestao da radi kod ranijeg poslodavca i da je sada u radnom odnosu kod „D.-S. i ugradnja stolarije“ Č. sa mjesečnom platom u iznosu od 900,00 KM.

Revizija ukazuje da je tuženi uz žalbu priložio dokaze na novonastale činjenice koje drugostepeni sud nije cijenio, već je konstatovao da te činjenice i priloženi dokazi mogu biti razlog za izmjenu odluke o izdržavanju.

Odredbom člana 207. stav 1. ZPP je propisano da se u žalbi ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati novi dokazi, osim ako žalitelj pruži dokaze da ih bez svoje krivice nije mogao iznijeti odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave.

Glavna rasprava pred prvostepenim sudom je zaključena 6.3.2024. godine.

Tuženi u žalbi iznosi činjenicu da je nakon zaključenja glavne rasprave, zaključio 1.5.2024. godine Ugovor o radu sa novim poslodavcem („D.-S. i ugradnja stolarije“ Č.) i da na novom radnom mjestu ima mjesečnu platu u iznosu od 900,00 KM. Uz žalbu prilaže ugovor i obrazac PD3100 od Poreske Uprave Republike Srpske.

U žalbi takođe navodi da je kod novog poslodavca „stupio u rad“ 1.2.2024. godine, tj. prije zaključenja glavne rasprave pred prvostepenim sudom što znači da je na ročištu na kom je zaključena glavna rasprava mogao da se pozove na nove činjenice i predloži nove dokaze u smislu odredbe člana 102. stav 2. ZPP (promjena poslodavca i plate), što nije učinio.

Ovaj sud cijeni da nove činjenice nisu, kako to revizija tvrdi, nastale danom zaključenja ugovora o radu sa novim poslodavcem, već onog dana kada je tuženi prestao sa radom kod ranijeg poslodavca, a to je van svake sumnje prije zaključenja glavne rasprave pred prvostepenim sudom.

Izmijenjene okolnosti na koje se revident sada poziva mogu biti osnov da traži izmjenu odluke o izdržavanju, ali s obzirom da su nove okolnosti nastale prije zaključenja glavne rasprave pred prvostepenim sudom, pravilno zaključuje drugostepeni sud da one nemaju uticaja

na dosuđenu obavezu izdržavanja koja je u skladu sa do tada utvrđenim činjenicama, potrebama maloljetne djece i mogućnostima tuženog.

U reviziji se ne navode razlozi zbog kojih je tuženi prestao sa radom kod ranijeg poslodavca (svojom voljom ili otkazom od strane poslodavca) i započeo rad kod drugog poslodavca za platu koja je značajno niža od one koju je ostvarivao.

Odredbom člana 265. stav 2. PZ je propisano da su roditelji prvenstveno obavezni da izdržavaju maloljetnu djecu i da u izvršenju te obaveze moraju da iskoriste sve svoje mogućnosti.

Kriterijumi za određivanje izdržavanja maloljetne djece propisani su odredbama člana 285. PZ.

Izdržavanje se određuje u fiksnom novčanom iznosu na mjesečnom nivou (član 291. stav 1. PZ), s tim da minimalni iznos izdržavanja ne može biti manji od 15% od prosječne neto plate u Republici Srpskoj za svako izdržavano lice, niti veće od 50% od ukupnih mjesečnih prihoda davaoca izdržavanja za sva lica koja traže izdržavanje (član 292. stav 1. PZ).

U vrijeme zaključenja rasprave pred prvostepenim sudom, tuženi je ostvarivao prosječnu mjesečnu platu od 2.131,38 KM i dodatnu zaradu od oko 300,00 KM, čime je utvrđeno da ukupna mjesečna primanja tuženog iznose oko 2.400,00 KM.

Na ime izdržavanja oba maloljetna djeteta tuženi je obavezan na plaćanje mjesečnog iznosa od 700,00 KM, što je oko 30% od njegove mjesečne plate ili oko 28% od njegove ukupne zarade na mjesečnom nivou. Prvostepenom presudom je tuženi obavezan da plaća zakonski minimalni procenat izdržavanja, tj. po 15% po maloljetnom djetetu.

U skladu sa činjenicom da maloljetna djeca uživaju posebnu zaštitu (član 8. PZ) roditelj, tako i tuženi, ne smije otežavati položaj djece i svjesno poduzimati radnje kojima dovodi u pitanje izdržavanje maloljetne djece.

Plata koju ostvaruje roditelj koji je obavezan na plaćanje izdržavanja nije isključivi faktor na temelju kog se utvrđuje visina izdržavanja, jer je roditelj obavezan uložiti i dodatne napore za zaradu kako bi, što je moguće više, zaštitio interes djeteta i plaćanjem izdržavanja omogućio njegov pravilan razvoj i zadovoljenje potreba prikladnih njegovom uzrastu i sredini u kojoj živi.

Mjesečni iznosi koje tuženi po pravosnažnoj presudi treba plaćati za izdržavanje maloljetne djece, s obzirom na njihovu starosnu dob i potrebe, predstavljaju adekvatne iznose određene u skladu sa odredbom člana 292. PZ i ne dovode u pitanje egzistenciju tuženog niti njega dovode u nezavidan materijalni položaj, s obzirom na utvrđena primanja u momentu zaključenja rasprave pred prvostepenim sudom.

Tužiteljica je nezaposlena i nema objektivne mogućnosti, s obzirom na primanja njenih roditelja koji je izdržavaju, da novčano znatnije doprinosi obezbjeđenju onog što je nužno za pravilan rast i razvoj djece stranaka.

Time što su joj djeca povjerena na brigu i vaspitanje, tužiteljica preuzima obavezu maksimalne posvećenosti djeci, praćenje njihovog pravilnog razvoja i vaspitanja (predškolska i uskoro školska aktivnost), što naravno ne isključuje i obavezu da novčano doprinosi njihovom izdržavanju kada to objektivno bude u mogućnosti.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsjednica vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić